

Zijn wij eksters?

Joop Kortsellus

Voor een redacteur is het altijd plezierig om te bemerken dat zijn blad ook werkelijk wordt gelezen. Maar dat plezier is soms even onbestendig als de groeiplaatsen van onze studieobjecten. Van verschillende kanten bereikte mij het bericht dat het artikel over de mossen in de Leidse Hortus tot extra belangstelling voor de beschreven muurtjes vol mossen had geleid, dit tot ergernis van de tuinlieden die ongewenste verzamelactiviteiten constateerden; eenmaal door een verzamelaar met *Buxbaumliella* 32 in de hand.

Op onze excursies wordt soms gekscherend gezegd: "Mossen en lichenen zijn pioniers en door ze te verzamelen houd je het pioniermilieu in stand." Is dat pioniermilieu een afgeplagd terrein waarop overvoedig *Trematodon* groeit, dan is zo'n opmerking wellicht terecht. Maar als het pioniermilieu een stenen substraat is, dan kan het zijn dat juist het enige polletje *Grimmia tergestina* wordt verzameld, waardoor zo'n soort uit Nederland verdwijnt. Of één van de schaarse polletjes *Bryum donianum*, zoals in de Hortus.

Een klacht in de Hortus was ook dat de aanblik van de mosvegetatie werd geschaad. Zoiets kan onopzettelijk gebeuren, door mens of dier. Niet voor niets heeft Henk Greven een aardbeliennet over zijn mossentuintje gespannen, daar anders de merels dit plunderen voor nestmateriaal. En wie wel eens in de duinen komt, kent allicht de krabsporen van fazanten en kauen. Bij ons in de duinen zijn het vaak eksters die mostapijten omploegen op zoek naar smelten die zich in en onder zeer dichte moszoden (meestal *Campylopus introflexus*) ophouden.

Studie¹ van mossen en lichenen is natuurlijk niet mogelijk zonder materiaal te verzamelen. De meesten van ons zijn terughoudend bij het verzamelen van bijzondere soorten en op kwetsbare plaatsen. Als er verzameld wordt doen we dat mondjesmaat en zonder opvallende sporen achter te laten. We zijn immers geen eksters!

¹ Dries Touw wijst erop dat voor dit doel altijd materiaal kan worden aangevraagd bij het Rijksherbarium.